

FILOZOFICKÁ FAKULTA Univerzita Karlova

Ústav románských studií

Posudek vedoucího diplomové práce Anny Mrzilkové

Vedoucí práce: Mgr. Magdalena Kučerová, Ph.D.

Oponent: Mgr. Míla Janišová

Ústav románských studií FF UK

Název bakalářské práce: *Využití autentických audiovizuálních dokumentů ve výuce francouzštiny vedoucí k rozvoji klíčových kompetencí*

Obsah a cíle práce

Diplomová práce Anny Mrzilkové se zaměřuje na rozvoj klíčových kompetencí podle RVP G ve výuce francouzštiny pomocí autentických videí dostupných na internetu, zejména na platformě Youtube. Jejím cílem bylo prokázat vhodnost tohoto audiovizuálního materiálu pro rozvoj nejen jazykových, ale i dalších kompetencí jako je kompetence k učení, k řešení problémů nebo kompetence občanská, na které je ve výuce často zapomínáno. Autorka se také zaměřila na postoj českých učitelů z víceletých gymnázií k tomuto druhu materiálů a na jejich pedagogické postupy při použití videí.

Práce je dělena na teoretickou a praktickou část. V teoretické části autorka shrnuje problematiku klíčových kompetencí v RVP G. Zabývá se jimi nejprve obecně, dále konkrétněji ve vztahu k oblasti cizího jazyka a k audiovizuálním výukovým dokumentům. Dalším tématem je zde plánování a strukturace výukové jednotky pracující s videem a rozbor platform, které nabízejí již didaktizované materiály. Praktická část obsahuje vedle metodologického úvodu pět případových studií, které zachycují realizaci hodin francouzštiny za použití autentického videa s cestovatelskou tematikou (*10 choses qui rendent la Corse unique* youtubera Bruna Maltora) podle didaktických listů, které autorka sama vytvořila.

Formální aspekty práce

Práce je psána srozumitelným a adekvátním českým jazykem, bez zásadních formálních nedostatků. Citační norma je systematicky dodržována. V textu nalezneme jen drobné konstrukční a gramatické chyby nebo překlepy (např. „à une objectif.“ str. 21, „na základě zvolených metody“ str. 20, „vybraný úko“ str. 23, pleonasmus ve větě „Zde si tedy představíme vhodné metody, které k tomuto účelu vyhovují“ str. 29 apod.). Ze stylistického hlediska má autorka sklon nadužívat ukazovací zájmena („V první kapitole této práce se zaměříme na to, co jsou to klíčové kompetence...“ str. 12). Některé pasáže jsou repetitivní nebo vágní (např. str. 40 „Analýza daného dokumentu spočívá, jak tvrdí Puren (2020), především v samotném dokumentu.“)

Graficky není text zcela přehledný. Obsah je příliš členitý a graficky nestrukturovaný, doporučovala bych pro lepší orientaci sjednocení některých dílčích bodů pod jeden výraznější zastřešující titulek (například v obsahu uvést pouze kapitolu s názvem *Strukturace vyučovací hodiny*, do které by již byly zahrnuty dílčí fáze podle Puren). Dalším problémem je zařazování

delších citací ve francouzštině přímo do textu bez oddělování (např. na str. 20) a také náhlé napojování českého a francouzského textu bez jasného opodstatnění. Například v kapitole 1.7 by stálo za to cíle jednotlivých fází hodiny přeformulovat do češtiny, aby se přiblížily profesnímu jazyku RVP a zejména klíčových kompetencí, na které se autorka zaměřuje. Vzniká tím terminologický zmatek, na který upozorníme ještě níže.

Co se týče struktury práce myslím, že by bylo logičtější ji rozdělit na tři hlavní části: teoretickou, metodickou/didaktickou a empirickou, přičemž metodická část by se zaměřovala na otázku tvorby didaktických listů a na metodický postup (podle Purena) ve spojení již s konkrétním listem vytvářeným autorkou. Práce by tím z mého pohledu získala na přehlednosti logičnosti.

Hodnocení obsahu práce

Téma, které se autorka zvolila, je velmi komplexní a důležité, proto její výběr oceňuji. Systematizace vzdělávacích cílů na úrovni klíčových kompetencí a jejich ověřování je pro vzdělávací proces zásadní, přesto pro české učitele poměrně složité. To se potvrdilo i v případových studiích, ze kterých vyplývá, že učitelé s KK pracují spíše nevědomě, a ne vždy efektivně a že stále převládá znalostně-oborový přístup k výuce.

Výzkumná metoda byla dobře zvolena, protože pracuje s tématem na několika paralelních úrovních (rozhovor s učitelem před hodinou, pozorování hodiny, sebereflexe žáků, následná reflexe s učitelem) a se sejným dokumentem v několika školách, což umožňuje získat relevantní informace. Autorka prokázala schopnost kritické analýzy pozorování výukového procesu a metodického přístupu.

Práci by však výrazně pomohlo terminologické sjednocení v oblasti cílů, jak jsem uvedla výše. Autorka používá na různých místech různé klasifikace cílů (podle RVP, podle SERRJ, podle různých zahraničních autorů), aniž by bylo jasné, kterou považuje pro svůj výzkum za výchozí. Bylo by například vhodné využít dobře rozpracované KK ze stran 25–28 pro tvorbu didaktických listů a autoevaluaci žáků. Není pochopitelné, proč je v těchto listech použito dělení na komunikativní, výchovné/vzdělávací a lingvistické cíle a nejsou zde uplatněny klíčové kompetence, například sociální kompetence (kooperace), na kterou jinde autorka klade velký důraz. Zároveň podle SERRJ je lingvistická kompetence podkategorií komunikativní kompetence (vedle pragmatické a sociolingvistické složky, jak jinde autorka správně uvádí), což také není logické vzhledem k první části práce, jejímž účelem by mělo být toto terminologické projasnění. Dalším příkladem může být zmínka o kreativitě v teoretické části práce, která se ale již v té praktické vůbec neobjevuje. Z tohoto hlediska je práce nekoherentní.

Autorka se místy neubrání nepodloženým a subjektivním tvrzením. Například na straně 35 uvádí, že „*Práci s autentickými dokumenty učitelé odmítají zejména ze dvou důvodů (...) říkají to však tací učitelé, kteří jsou uvyklí...*“, přestože nevychází z žádného konkrétního výzkumu z českého prostředí a ani její studie tento závěr nepotvrzuje (4 z 5 vyučujících s k práci s audiovizuálním materiálem hlásili).

Některé pasáže teoretická částí působí povrchně, například oddíl o metodách vhodných pro rozvoj KK. Text je koncipován spíše jako výčet nebo souhrn citací než analýza výukových metod vhodných pro rozvoj konkrétních kompetencí. Tomuto tématu by bylo třeba věnovat větší prostor a čas, aby bylo přesvědčivé. Je nicméně pochopitelné, že téma překračovalo možnosti této práce. Velmi uspokojivá je naopak pasáž o platformách jako je TV5Monde, Zexperts atd., kde autorka trefně poukazuje na silné a slabší stránky dostupných materiálů.

Obecně lze říct, že teoretická část by potřebovala koncepčnější a konzistentnější přístup, nicméně metodická a praktická část práce jsou kvalitní a nabízejí řadu zajímavých poznatků.

Diplomovou práci i přes zmíněné nedostatky doporučuji k obhajobě, neboť splňuje předpoklady pro tento typu práce.

Hodnocení: Velmi dobře

Datum: 25. ledna 2024

Podpis: Mgr. Magdalena Kučerová Ph.D.

Otázky k obhajobě:

- Na str. 18 uvádíte: „*Je to právě okolí (tedy skupina, v níž se člověk pohybuje), kdo dává člověku zpětnou vazbu, která mu pomáhá nalézt sebe samého.*“ Není tato sociální podmíněnost sebepoznání nebezpečná? Nevede u dětí k závislosti na názoru druhých nebo na obrazu, který je společensky žádoucí?
- Jaká klasifikace (klíčových) kompetencí je pro vás nejlépe uplatnitelná ve výukové praxi s ohledem na výuku cizího jazyka?
- Proč si myslíte, že učitelé nepracují metodicky s klíčovými kompetencemi? Co tomu podle vás brání?